

Primjena Wikipedije za komunikaciju i popularizaciju baštine u digitalnom okruženju: primjer projekta Teatro Nuovo/Teatro Verdi

izv. prof. Mirko Duić
Sveučilište u Zadru
Odjel za informatičke znanosti
miduic@unizd.hr

Projekt

Teatro Nuovo

Teatro Verdi

U periodu od rujna 2021. godine do kolovoza 2023. godine provodio se projekt Teatro Nuovo/Teatro Verdi.

Riječ je o znanstvenom projektu Sveučilišta u Zadru u kojem je cilj bio rekonstruirati djelovanja drugog zadarskog opernog kazališta Teatro Nuovo/Teatro Verdi prema opernim plakatima sačuvanima u nekoliko arhivskih zbirki Državnoga arhiva u Zadru.

Zadar je u 19. stoljeću imao dva operna kazališta, Plemićko (Teatro Nobile) i Novo kazalište (Teatro Nuovo), kasnije nazvano Teatro Verdi.

Plemićevo kazalište sagrađeno je 1784.

Sredinom 19. stoljeća, Zadar ima skoro 10 000 stanovnika. Potreba za izgradnjom još jednoga kazališta - Teatro Nuovo. Službeno otvorenje novoga kazališta 7. listopada 1865. poznatom operom Giuseppea Verdija Krabuljni ples.

Najveća i najraskošnija kulturna ustanova u regiji.

Uglavnom talijanske operne družine, izvode i do dvadeset opernih predstava.

Kazalište sve do 1914. godine radi punom parom!

Tijekom Prvoga svjetskog rata operni je život utihnuo. Propadanju doprinosi i konkurencija kino–kazališta Nazionale 1924. **Godine 1936. Kazalište 'neupotrebljivo'.**

Zgrada je oštećena u bombardiranju američkih aviona 1943. i 1944. godine.

U poslijeratnom razdoblju na mjestu zgrade kazališta izniče stambeno-poslovna zgrada.

Tri glavna projektna cilja:

1. Razvoj informacijskoga sustava i Baze podataka
2. Objavljivanje monografije o djelovanju kazališta
3. Popularizacija informacija o djelovanju kazališta

Projekt je okupio interdisciplinarni suradnički tim iz područja muzikologije, arhivistike, povijesti umjetnosti, talijanistike, informacijskih znanosti, informatike i arhitekture.

Sudionici istraživačkoga projekta su voditeljica doc. dr. sc. **Katica Burić Čenan** (Odjel za etnologiju i antropologiju) te znanstveni suradnici: izv.prof. dr. sc. **Antonija Mlikota** (Odjel za povijest umjetnosti), izv. prof. dr. sc. **Ana Bukvić** (Odjel za talijanistiku), doc. dr. sc. **Mirko Duić** (Odjel za informacijske znanosti), asistentica **Nevenka Kalebić** (Odjel za informacijske znanosti), doc. dr. sc. **Ante Gverić** (Državni arhiv u Zadru), dr. sc. **Dubravka Kolić** (DAZD) i **Edi Modrinić** (DAZD).

Rezultati projekta:

1. radovi
2. Izlaganja
3. monografija (u pripremi)
4. baza podataka
5. popularizacija znanosti i kulturne baštine...

U sklopu diplomskog kolegija **Modeliranje i izgradnja digitalnih zbirki i usluga** na **Odjelu za informacijske znanosti** (Sveučilište u Zadru) u akademskoj godini 2022./2023., studentice **Ana Marija Matak, Marcela Profaca, Elena Sovar, Stela Vukoša i Kristina Žilić**, uz mentorstvo doc. dr. sc. **Mirka Duića**, na temelju postojećih znanstvenih istraživanja su na mrežnoj enciklopediji Wikipedija proširile sadržaj o djelovanju zadarskoga Novog kazališta.

https://hr.wikipedia.org/wiki/Teatro_Verdi

Jedan od ciljeva projekta bio je razvoj baze podataka u otvorenom pristupu kojom su okupljeni podatci o djelovanju kazališta iz opernih plakata i drugih izvora, a ujedno su u okviru izrade baze podataka ovi operni plakati digitalizirani.

Radi se o prvoj takvoj bazi podataka o djelovanju nekog kazališta na hrvatskome tlu, kojom se dokumentira, prezentira i promovira kulturna baština. Dostupna je na sljedećoj web adresi: <https://teatrozad.dazd.hr/katalog>

teatrozad.dazd.hr/katalog

Katalog

Pretražite katalog

Broj zapisa: 180

Poredaj po:

Relevantnosti

Naslovu

Raspon godina:

1869

1933

PRETRAŽI PO GODINAMA

OČISTI SVE FILTERE

Aktivni filteri:

Razina opisa

- komad 24
- pojedinačno djelo 148
- sastavno djelo 8

Vrijeme tiskanja

Plakat za opere Otello i La bohème u Teatru Nuovo u travnju 1897.

Razina opisa: komad

Sezona: Kazališne sezone

Naslov: Plakat za opere Otello i La bohème u Teatru Nuovo u travnju 1897.

Identifikator: HR-DAZD-386.132/51

Mjesto tiska: Udine

Detalji

Digitalizirano gradivo

Otello : dramma lirico in 4 atti

Razina opisa: pojedinačno djelo

DIGITALIZIRANO GRADIVO

Verdi, Giuseppe, 1813-1901 Otello :
dramma lirico in 4 atti (opera)

Puccini, Giacomo, 1858-1924 La
bohème : dramma lirico in 4 atti
(opera)

Plakat za opere Otello i La bohème u Teatru Nuovo u travnju 1897.

Glavni stvarni naslov:	Grande spettacolo d'opera : Otello : dramma lirico in 4 atti ; La Boheme : dramma lirico in 4 atti
Ime mjesta izdavanja, proizvodnje ili raspačavanja:	Zara
Ime nakladnika, proizvođača ili raspačavatelja:	Teatro Nuovo
Godina izdavanja, proizvodnje ili raspačavanja:	li 11 Aprile 1897
Ime mjesta tiskanja ili izrade:	Udine
Ime tiskara ili izrađivača:	E. Passero
Godina tiskanja ili izrade:	1897
Sezone:	Kazališne sezone

TEATRO GIUSEPPE VERDI - ZARA
 Stagione di Primavera 1902
SPETTACOLO D OPERA
 Impresa Olimpic Lovrich - Zara

Nel corso della stagione si rappresenteranno le seguenti opere:

TOSCA
 Dramma lirico in 3 atti - Libretto di V. Sardou e G. Halévy - Musica del Maestro GIUSEPPE PUCCHINI
 NUOVA PER ZARA

LA TRAVIATA
 Melodramma in 3 atti - Libretto di S. De Falla - Musica del Maestro GIUSEPPE VERDI

LINDA DI CHAMOUNIX
 Melodramma in 3 atti di Verdi - Musica del Maestro GIUSEPPE VERDI

PERSONALE ARTISTICO

Prima donna soprano leggero: **DE ROMA AMALIA**
 Prima donna soprano drammatico: **VANOLI ANGELINA**
 Prima donna mezzo soprano: **BARBIERI MARIA**

Parole di Arrigo Boito.
 Musica del Maestro Giuseppe Verdi

LA BOHEME
 DRAMMA LIRICO IN 4 ATTI
 Parole di G. Giacosa e L. Illica
 Musica del Maestro Giacomo Puccini

PERSONALE ARTISTICO:
 Prima donna soprano drammatico

ZILLI EMMA
 Prima donna soprano leggero: **GIRALDONI LINDA**
 Prima donna mezzo soprano: **BORTESI EMILIA**

Primi tenori
NOBILINI PIETRO
 ALBANESE AMEDEO   LIZZIERI GIUSEPP

Primi baritoni
Tessari Gino   **Fiesoli Pietro**
 Primo basso: **VENTURINI ALFREDO**   Basso comico: **BAROCCHI RAFFAELE**

Altro tenore
PELLIZZONI SIGISMONDO
 Maestri Concertatori e Direttori d'Orchestra

DE STERMICH CAV. PIETRO   **PEROSIO ETTORÉ**
 Arpista: **FORINI BIANCA**   Maestro istruttore dei Cori: **TRAVERSI FIORELLO**   I Violini di spalla: **M. ZINK GIUSEPPE**

Direttore di scena: **ZONILLI SILVANO**
 No. 40 Professori d'Orchestra, Mandolinisti, Fianfara sul Paleoscenico; N. 36 Corsisti d'ambo; N. 12 Ragazzi coristi, Comparsa.

Proprietario degli spartiti G. Ricordi e Comp. Milano - Vestiarista: Chiappa Milano - Attrezzista: Ditta T. Rancati e Comp. Milano - Scenografi: Achille Amato e Cesare Ferri, Milano - Calzoleria: Gazzola Gioseue, Milano - Parucchiere: Micheletti Callimero, Milano - Macchinista: Chierici Giulio

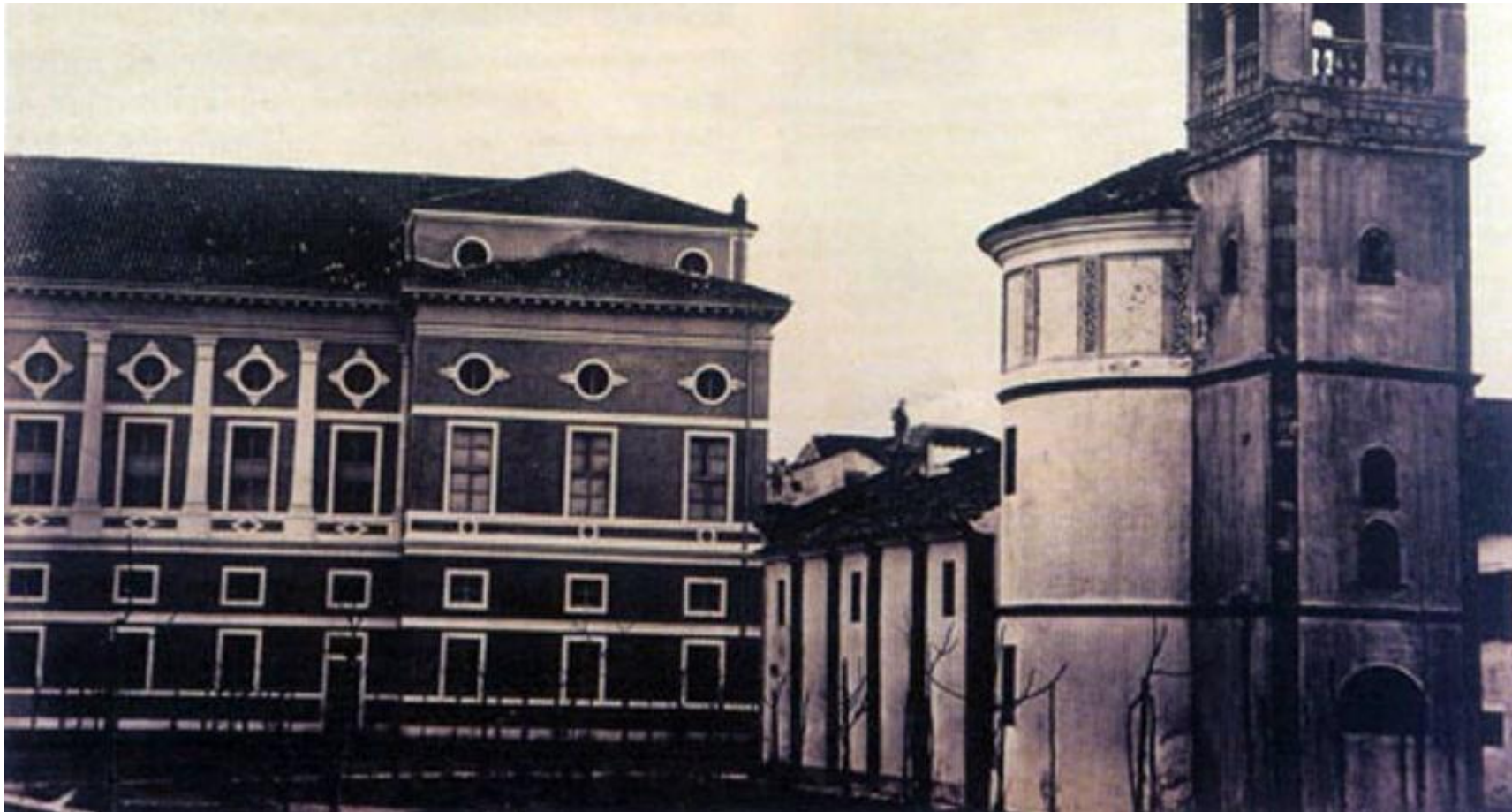

Također, cilj projekta je bio popularizirati znanstvena saznanja o djelovanju opernog kazališta Teatro Nuovo/Teatro Verdi.

Kako bi se to ostvarilo, u okviru projekta se provodilo nekoliko vrsta aktivnosti, među kojima je bilo i korištenje mrežne enciklopedije Wikipedija i njezinog multimedijalnog repozitorija Wikimedia Commons. Ove su popularne web platforme obogaćene različitim sadržajima vezanima za operno kazalište Teatro Nuovo/Teatro Verdi.

Na temelju znanstvenih radova i drugih izvora informacija, sadržaje su oblikovali i unutar navedenih platformi postavljali studenti [Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru](#) u sklopu diplomskog kolegija [Modeliranje i izgradnja digitalnih zbirki i usluga](#).

Datoteka: Teatro Verdi Boutique Hotel.jpg

Datoteka [Razgovor](#)

[Čitaj](#) [vidi na projektu Zajednički poslužitelj](#) [dodaj lokalni opis](#) [dodaj izvor lokalnog](#)

[Slika](#)

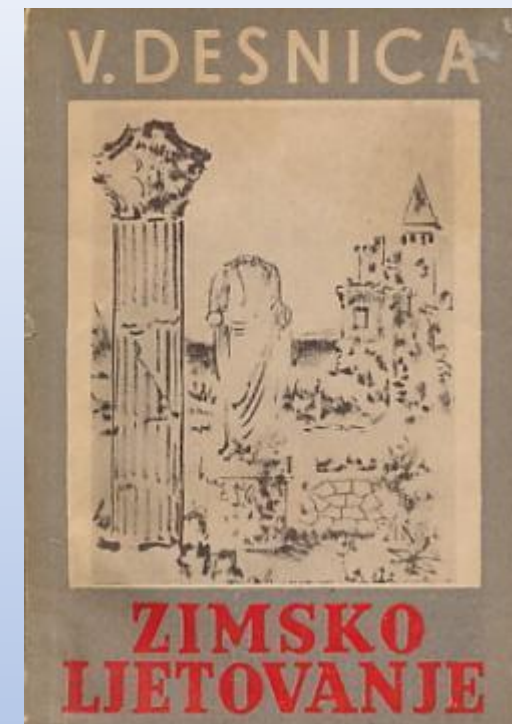
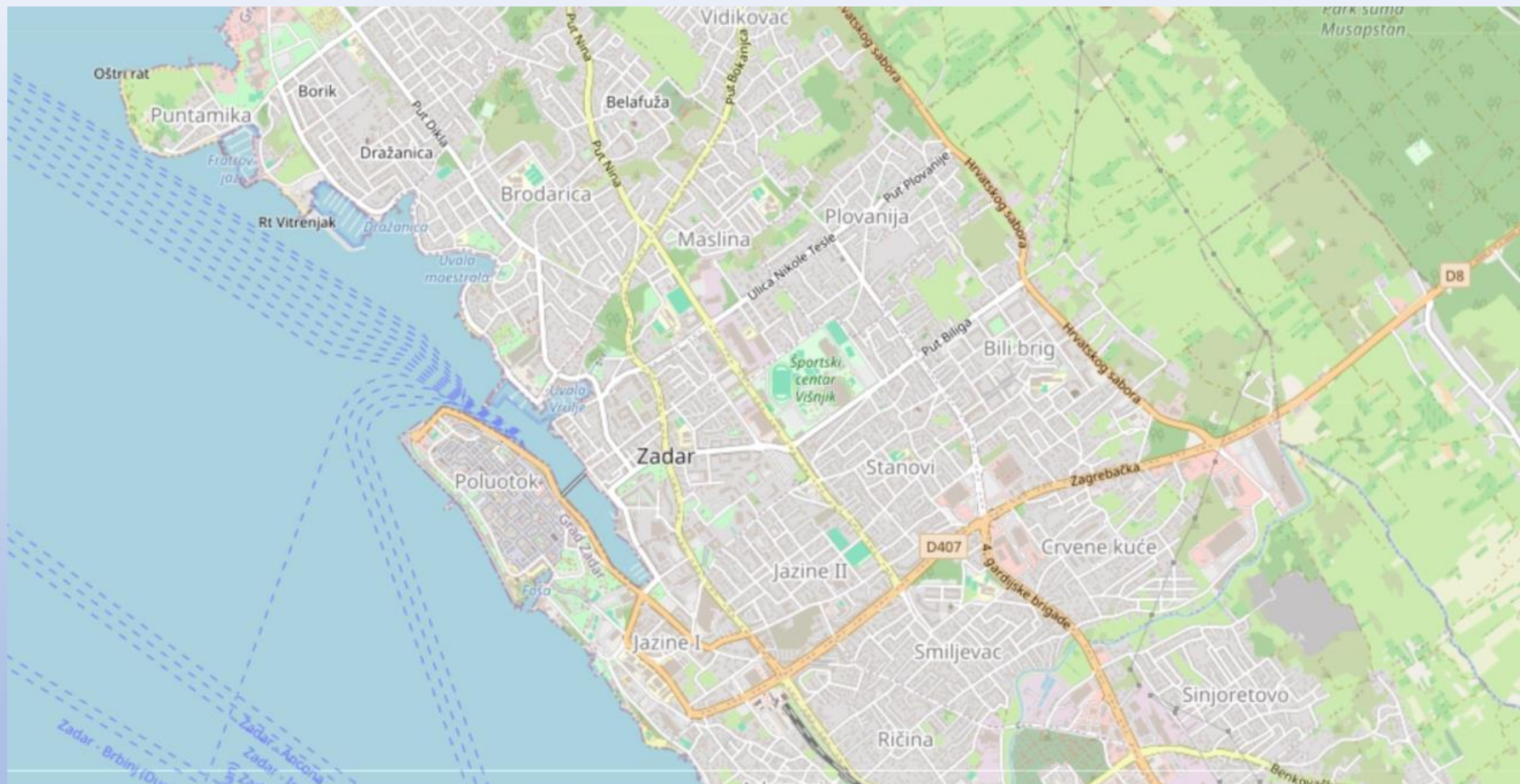
[Povijest datoteke](#)

[Uporaba datoteke](#)

[Metapodatci](#)

Datoteka: Teatro Verdi location in Zadar.png

Datoteka [Razgovor](#)

[Čitaj](#)

[vidi na projektu Zajednički poslužitelj](#)

[dodaj lokalni opis](#)

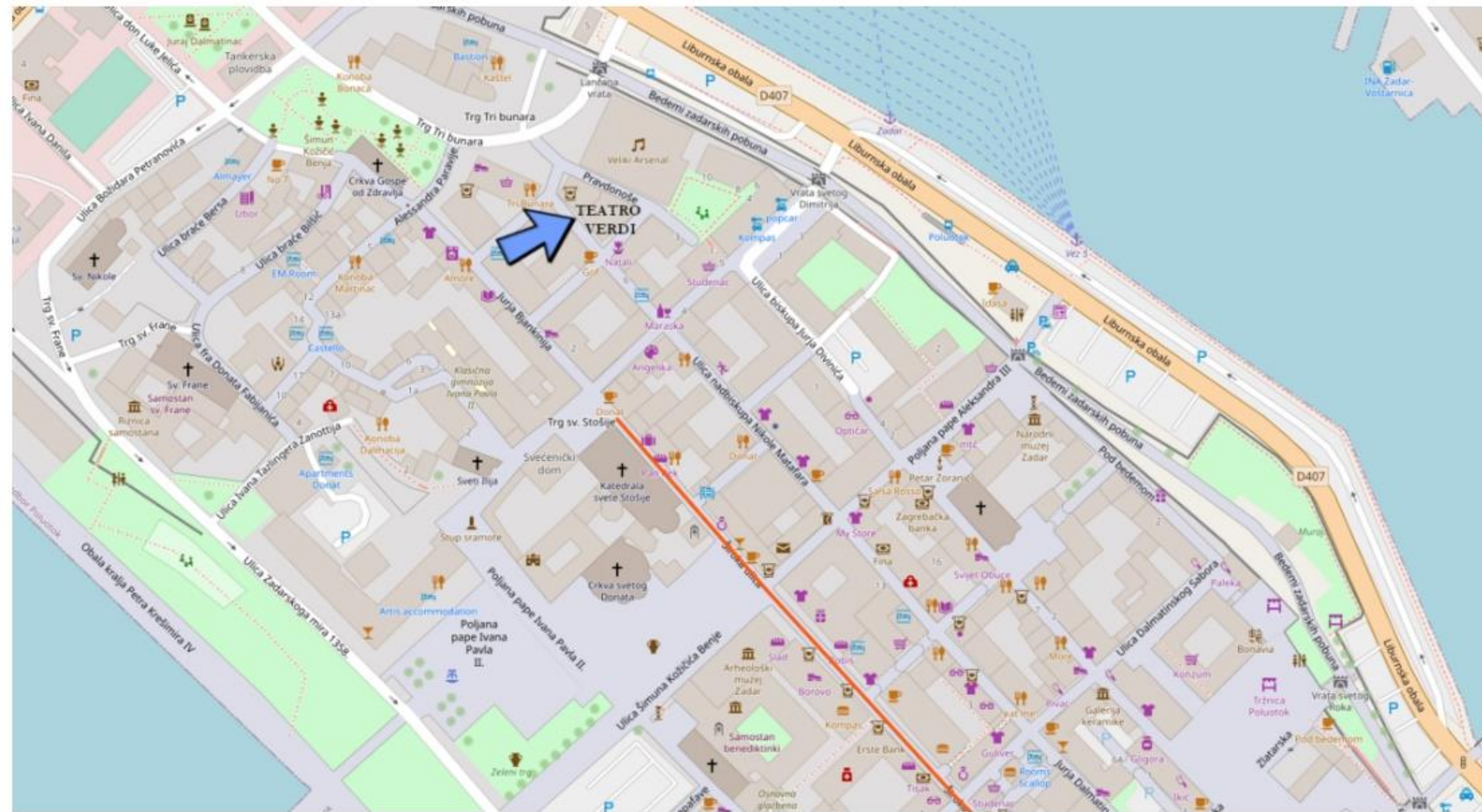
[dodaj izvor lokalnog](#)

[Slika](#)

[Povijest datoteke](#)

[Uporaba datoteke](#)

[Metapodatci](#)

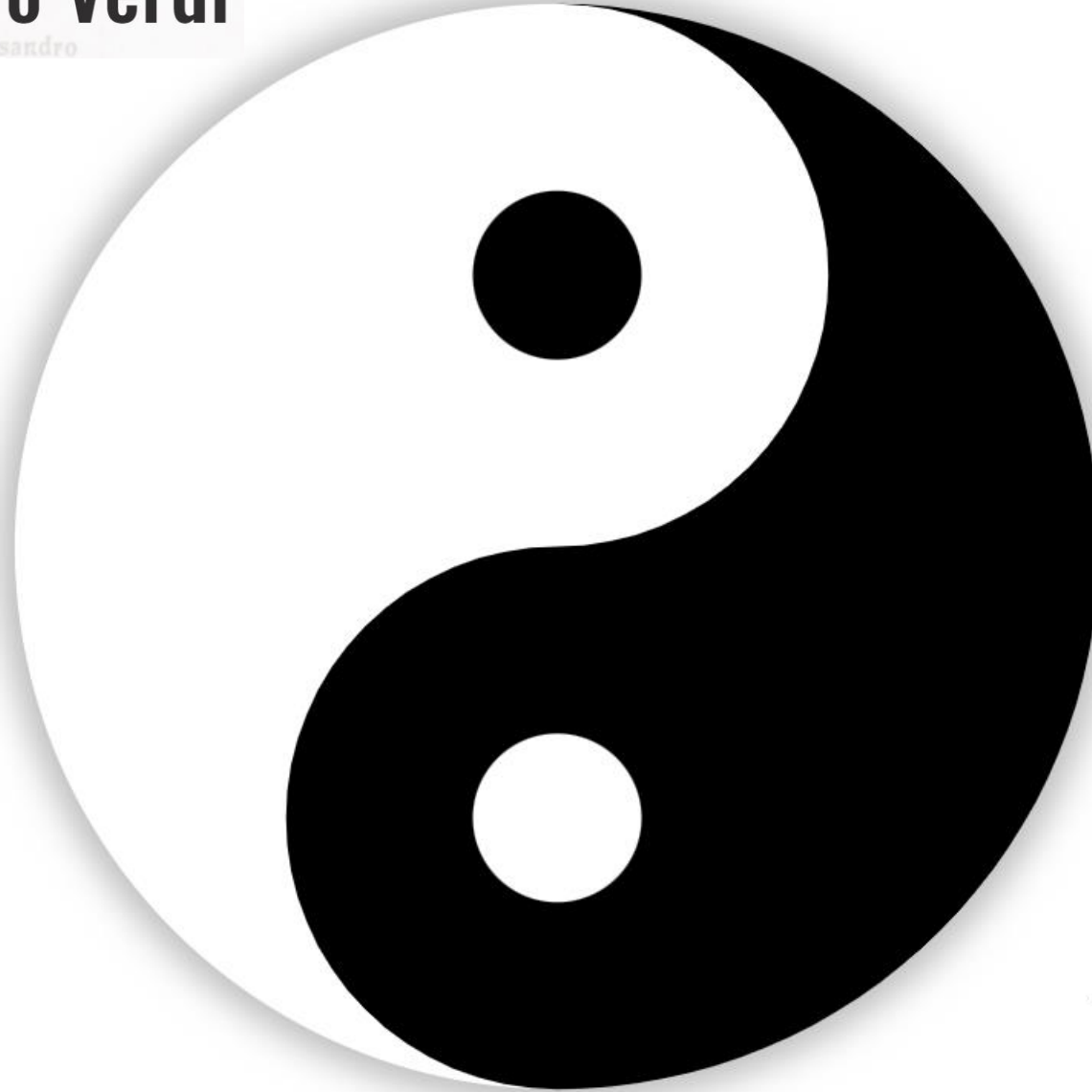
Wikipedia

i kolegij 'Modeliranje...'

Parole e Musica di R. Leoncavallo
Nuova per Zars
Soprani: Bianca Barbieri-Grandi - Lina Cassandro

Teatro Nuovo - Teatro Verdi

teatrozad.dazd.hr

WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia

Wikipedija je u ožujku 2023. bila deveto po redu najposjećenije web sjedište na svijetu.

1	 google.com	11	 instagram.com
2	 youtube.com	12	 linkedin.com
3	 baidu.com	13	 reddit.com
4	 bilibili.com	14	 whatsapp.com
5	 facebook.com	15	 openai.com
6	 qq.com	16	 yahoo.com
7	 twitter.com	17	 bing.com
8	 zhihu.com	18	 taobao.com
9	 wikipedia.org	19	 163.com
10	 amazon.com	20	 yandex.ru

Najposjećenija web sjedišta u svijetu: 27. 3. 2023 ~ <https://www.alexatopwebsites.com>.

hr.wikipedia.org/wiki/Teatro_Verdi

WIKIPEDIJA
Slobodna enciklopedija

Stvori račun Prijavi se ...

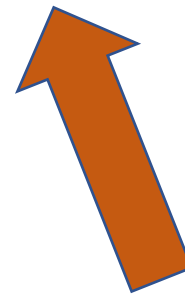

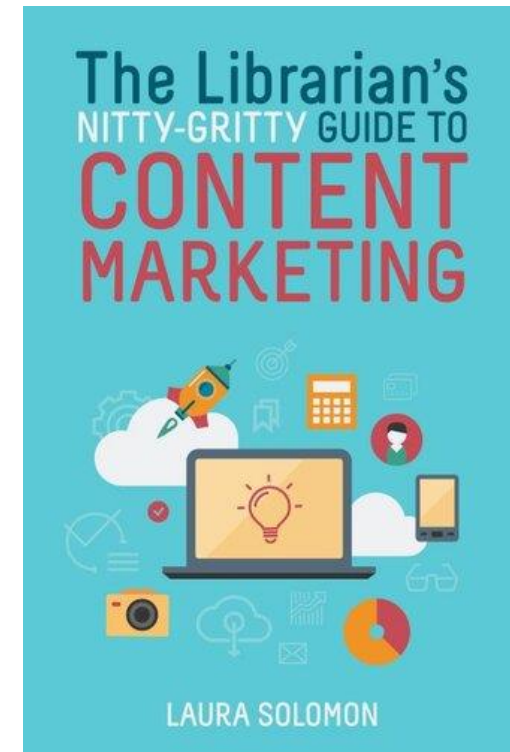
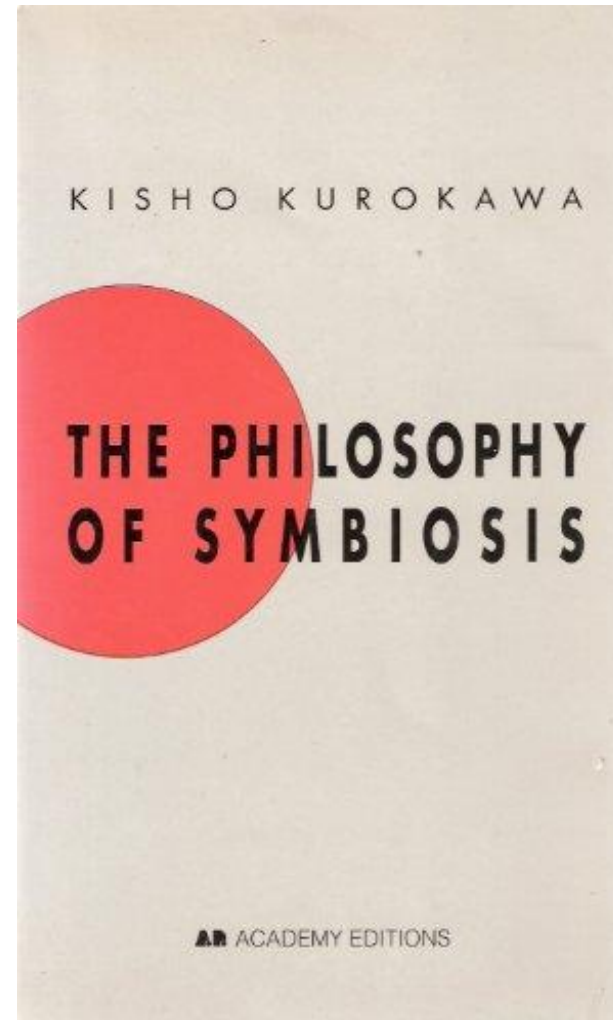
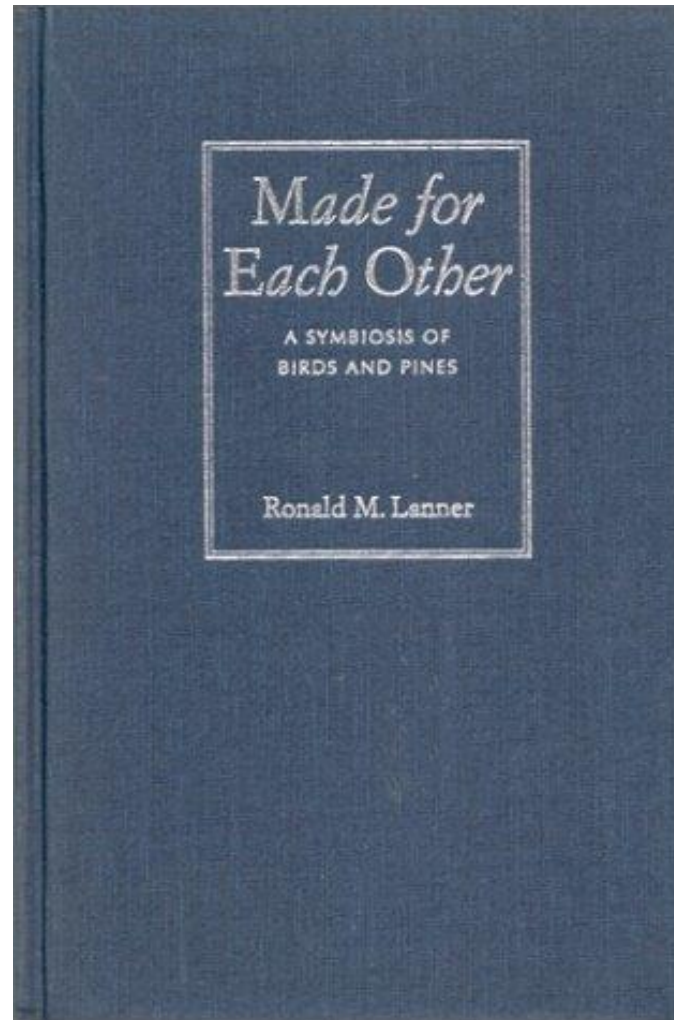
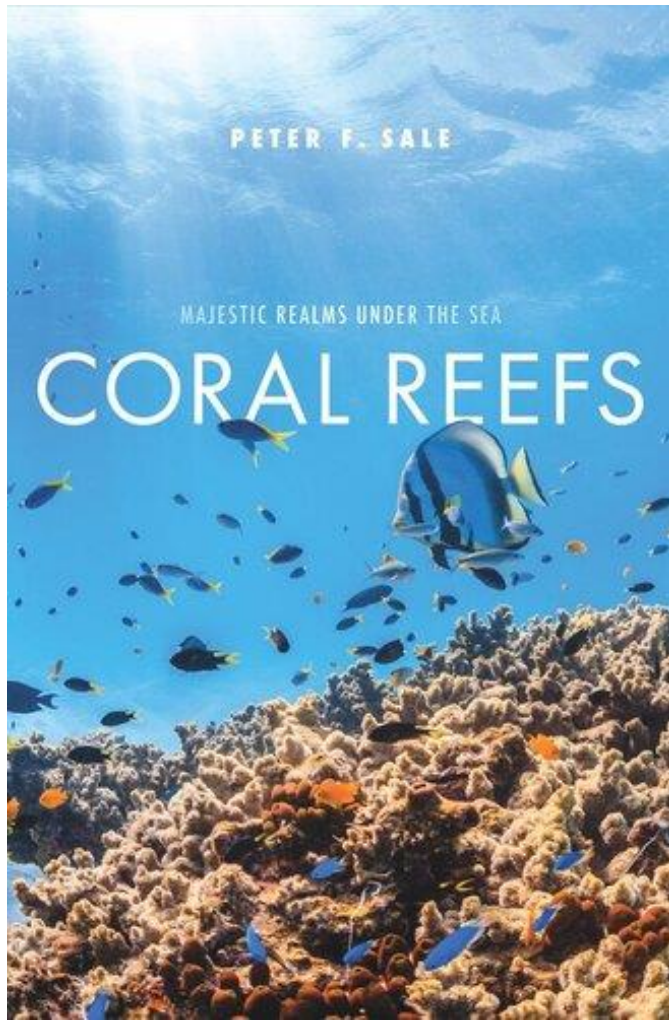
Teatro Verdi

🌐 2 jezika ▾

Stranica **Razgovor**

Čitaj Uredi Uredi kôd Vidi povijest Pomagala ▾

Practices and Attitudes of the Research and Teaching Staff of the University of Split about the Online Encyclopedia Wikipedia * Mirko Duić

Parole e Musica di R. Leoncavallo
Nuova per Zadar
Soprani: Bianca Barbieri-Grandi - Lina Cassandro

Teatro Nuovo - Teatro Verdi

teatrozad.dazd.hr

Sveučilište u Zadru / Odjel za informacijske znanosti / Diplomski sveučilišni / 4. semestar / Modeliranje i izgradnja digitalnih zbirki i usluga

Modeliranje i izgradnja digitalnih zbirki i usluga

University of Zadar: Department of Information Sciences

Course: Modeling and development of digital collections and services

WIKIPEDIA

The Free Encyclopedia

☰ Zadar

🌐 80 jezika ▾

Stranica [Razgovor](#)

Pomagala ▾

Koordinate: 🌐 44°07'N 15°14'E ★

☰ Tim Burton

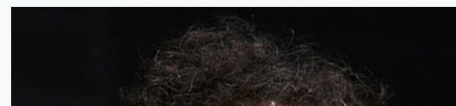
🌐 79 jezika ▾

Stranica [Razgovor](#)

Pomagala ▾

Timothy Walter Burton ([Burbank](#), 25. kolovoza 1958.), poznat kao **Tim Burton**, [američki](#) je filmski redatelj,

Tim Burton

Leveraging Wikipedia

Connecting Communities of Knowledge (2018)

urednica Merrilee Proffitt

U knjizi je predstavljena suradnja knjižnica, muzeja, arhiva i drugih ustanova s Wikipedijom.

Wikipedia edit-athon at the British Library, January 2011.

havajski izraz 'wiki wiki' :
superbrzo

Knjižničari i drugi čuvari baštine i znanja (*wikibrarians*), pronalaze inovativne i efektivne načine povezivanja zbirki i zajednica s Wikipedijom, smanjuju sustavne pristranosti i rodni jaz wikipedijinog sadržaja i tema, održavaju edit-a-thone, koriste alate poput RAMPA, koji pomaže dodati arhivske opise zbirki u tekstove Wikipedije.

Projekti AKM ustanova i Wikipedije u polju kulture i znanstvene baštine: win - win situacija?

- Promocija i popularizacija baštine iz digitalnih knjižnica i drugih izvora.
- Proširivanje sadržaja Wikipedije na temelju kvalitetnih, pouzdanih izvora.
- Razvoj i inovacija korisnih i zanimljivih kulturno-kreativnih programa informacijsko-baštinskih ustanova.
- Podupiranje i izgradnja zajednice otvorenog pristupa.
- Privlačenje novih skupina korisnika, volontera, stvaratelja, popularizatora znanosti i kulture, medija (radionice za mlade, edit-a-thoni, crowdsourcing & makerspaces...).

Pojedini radovi vezani s temom prezentacije

- Jurković, Sanja. "Potencijal za rad mnoštva u knjižnicama i arhivima grada Zagreba." *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 65.1 (2022).
- Vrana, Radovan, Ivona Milovanović, Željka Salopek. "Popularizacija znanosti u narodnim knjižnicama u RH." *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 64.1 (2021).
- Ivanjko, Tomislav, Goran Zlodi, Dora Pervan. "Mnogo ruku čini posao lakšim-konceptualni okvir primjene rada mnoštva u baštinskim ustanovama." *Muzeologija* 56 (2019).

- Cvjetković, Niko, Ljiljana Črnjar, Lara Pavić. "Zeleno-plavi pikseli: Zavičajna digitalna knjižnica Primorsko-goranske županije." Vjesnik bibliotekara Hrvatske 66.1 (2023).
- Ille, Jagoda, Ismena Meić. "Digitalizirana zagrebačka baština: raznolike uloge digitalnih zbirki Knjižnica grada Zagreba" Vjesnik bibliotekara Hrvatske 55.2 (2012).
- Horvat, Ines, Damir Hasenay. "Interpretacija pisane baštine–potrebna znanja informacijskih stručnjaka." Vjesnik bibliotekara Hrvatske 63.1-2 (2020).

Teatro Verdi

Teatro Nuovo

WIKIPEDIA

Teatro Nuovo - Teatro Verdi

Stranica Teatro Verdi na Wikipediji,
snimljena na dan 3. svibnja 2024. godine

Pretraži projekt Wikipedija

Traži

Stvori račun Prijavi se

Teatro Verdi

2 jezika

Sadržaj sakrij

Stranica **Razgovor**

Čitaj Uredi Uredi kôd Vidi povijest Pomagala

Početak

Izgradnja i izgled kazališta

Poslovanje i održavanje kazališta

Umjetnici i operne trupe

Operne

Dirigenti

Zborovi i orkestri

Događanja u Teatru Verdi

Istaknuti pojedinci

Rušenje kazališta

Povezani članci

Literatura

Izvori

Novo kazalište – Teatro Verdi bilo je kazalište u **Zadru** osnovano **1865.** godine. Prema spisima kazališta, zamisao o podizanju novog kazališta (Teatra Nuovo) u Zadru došla je od glazbenika i glazbenog kritičara Giovannia Salghettija-Driollija, člana obitelji u čijem je vlasništvu bila tvornica maraskina. Podržali su ga ugledni Zadrani Natale Filippi, Simeone Cattich, Antonio de Stermich, Nicolo Luxardo, Giuseppe Perlini koji su osnovali dioničarsko društvo Novog kazališta (Societa per Azioni del Teatro Nuovo) na čelu s Natalom Filippijem. Društvo je od grofova Lantana kupilo oronuli dvorac, nekoć boravište ninskoga biskupa, okružen vrtovima u blizini **crkve Gospe od Zdravlja** (tadašnja Kazališna ulica). Rušenjem stare građevine dobiven je prostor pogodan za izgradnju suvremene i reprezentativne zgrade kazališta u skladu s modom i stilom onoga vremena.^[1]

Prva **zadarska kazališna** zgrada pod nazivom **Teatro Nobile** (Plemićko kazalište) sagrađena je u tadašnjem **glavnom gradu** Dalmacije još **1783.** godine, dok je zgrada drugog velikog kazališta – Novog kazališta – svečano otvorena dana **7. listopada 1865.** godine izvedbom **Verdijeve opere Krabuljni ples** (*Un Ballo in maschera*).

Novo kazalište bilo je odraz sjaja, bogatstva i političke moći tadašnjeg Zadra. Sačuvano je

Teatro Verdi na razglednici iz 1913.

Teatro Verdi

🌐 2 jezika ▾

Stranica [Razgovor](#)

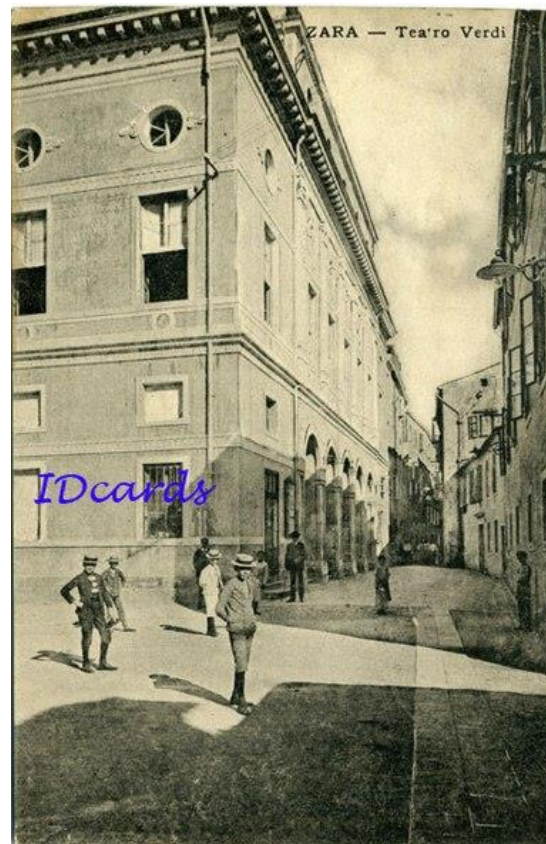
Čitaj [Uredi](#)

🔍 Pretraga

Novo kazalište – Teatro Verdi bilo je kazalište u [Zadru](#) osnovano [1865.](#) godine. Prema spisima kazališta, zamisao o podizanju novog kazališta (Teatra Nuovo) u Zadru došla je od glazbenika i glazbenog kritičara Giovannia Salghettija-Driollija, člana obitelji u čijem je

[Italiano](#)

[Srpskohrvatski / српскохрватски](#)

Teatro Verdi

Stranica [Razgovor](#)

[Čitaj](#) [Uredi](#)

Novo kazalište – Teatro Verdi bilo je kazalište u [Zadru](#) osnovano [1865.](#) godine. Prema spisima kazališta, zamisao o podizanju novog kazališta (Teatra Nuovo) u Zadru došla je od glazbenika i glazbenog kritičara Giovannia Salghettija-Driollija, člana obitelji u čijem je vlasništvu bila tvornica maraskina. Podržali su ga ugledni Zadrani Natale Filippi, Simeone Cattich, Antonio de Stermich, Nicolo Luxardo, Giuseppe Perlini koji su osnovali dioničarsko društvo Novog kazališta (Societa per Azioni del Teatro Nuovo) na čelu s Natalom Filippijem. Društvo je od grofova Lantana kupilo oronuli dvorac, nekoć boravište ninskoga biskupa, okružen vrtovima u blizini [crkve Gospe od Zdravlja](#) (tadašnja Kazališna ulica). Rušenjem starog građevine dobiven je prostor pogodan za izgradnju suvremene i reprezentativne zgrade kazališta u skladu s modom i stilom onoga vremena.^[1]

Teatro Verdi

Stranica **Razgovor**

Čitaj **Uredi**

Novi

spisi

glazb

vlasn

Catti

društ

Društ

okru

građ

kazališta u skladu s modom i stilom onoga vremena.^[1]

Izvori

Burić Čenan, Katica. 17. studenoga 2016.

Dokumentalistički pristup i obrada informacija o glazbenom životu grada Zadra od 1860. do Prvoga svjetskog rata [↗](#) (disertacija)

osnovano **1865.** godine. Prema

(Teatra Nuovo) u Zadru došla je od

riollija, člana obitelji u čijem je

ni Zadrani Natale Filippi, Simeone

Perlini koji su osnovali dioničarsko

uovo) na čelu s Natalom Filippijem.

toć boravište ninskoga biskupa,

šnja Kazališna ulica). Rušenjem star

emene i reprezentativne zgrade

Luksuzno opremljeno, kazalište je imalo čak tri dvorane: kazališnu, koncertnu i plesnu dvoranu.^[2] Na unutrašnjoj opremi radili su najbolji majstori iz [Venecije](#) i [Beča](#), a prostor gledališta mogao je primiti čak tisuću i petsto gledatelja dok je u tom razdoblju grad imao od osam do deset tisuća stanovnika.^[3]

Luksuzno opremljeno, kazalište je imalo čak tri dvorane: kazališnu, koncertnu i plesnu dvoranu.^[2] Na unutrašnjoj opremi radili su najbolji majstori iz [Venecije](#) i [Beča](#), a prostor gledališta mogao je primiti čak tisuću i petsto gledatelja dok je u tom razdoblju grad imao od osam do deset tisuća stanovnika.^[3]

Izgradnja je započela [25. travnja](#) najreprezentativnije u [Dalmaciji](#). [Splitu](#), a gradi se i novo kazalište

Nadglednik radova bio je inženjer [1864.](#) drvodjelci Francesco Fabris i Carlo Franco koji je pod izravnom nadzoru izrađivao nacрте za drvorezbarska kazališta u [Veneciji](#).

Časopisni izvor

Ražov, Ivica. Dokumenti Novog kazališta/Teatro Nuovo kao prilog za istraživanje društvenih promjena i odnosa za vrijeme austrijske i talijanske uprave u Zadru. *Vjesn. dalm. arh.* **2**: 433–462

e bude
onti u

su u srpnju
ta uposlen
a [1864.](#)

[Venice](#) u

Troškovi poslovanja su obuhvaćali i nabavu tehničke opreme. Za vrijeme austrijske uprave najviše se dobavljalo iz tvrtki iz [Beča](#), [Trsta](#) i [Haide](#), dok se za vrijeme talijanske uprave dobavljalo iz [Milana](#). Mnoštvo noviteta na tržištu se u Zadru prihvaćalo sa zadovoljstvom, zbog čega se kao grad uvelike izdvajao od okolice, pogotovo unutrašnjosti Dalmacije u kojem se još uvijek moglo pronaći [hajdučije](#).^[4]

Poslovanje i održavanje kazališta [uredi | uredi kôd]

Podaci o poslovanju kazališta i njegove uprave se mogu pronaći u arhivskom fondu dioničari uplaćuju godišnji iznos, ne veći od dvadeset fiorina, namijenjen za potporu morali ulagati u održavanje **loža**, naknade po dionici, izvanredne radove, popravke i zaključiti da biti dioničar kazališta nije toliko unosan poduhvat, koliko pridonosi časti za kazalište su bile ulaznice, iznajmljivanje dvorana te loža trećeg reda. Za kontrolu zaduženi posebni službenici. Za vrijeme talijanske uprave na određene dane je ulaz proslavu Celebrazione di pane.

Troškovi poslovanja su obuhvaćali i nabavu tehničke opreme. Za vrijeme austrijske Haide, dok se za vrijeme talijanske uprave dobavljalo iz **Milana**. Mnoštvo noviteta na zbog čega se kao grad uvelike izdvajao od okolice, pogotovo unutrašnjosti Dalmacije u kojem se još uvijek moglo pronaći **hajdučije**.^[4]

Časopisni izvor

Ražov, Ivica. 2021. [Dokumenti Novog kazališta / Teatro Nuovo kao prilog za istraživanje društvenih promjena i odnosa za vrijeme austrijske i talijanske uprave u Zadru](#)^[↗]. *Vjesnik dalmatinskih arhiva : Izvori i prilozi za povijest Dalmacije*. 2 (1): 433–462. ISSN 2757-0932 ^[↗]

Događanja u Teatru Verdi [[uredi](#) | [uredi kôd](#)]

Među najznačajnijim koncertima u Teatru Verdi zasigurno je onaj održan u svibnju 1870. povodom skupljanja prihoda za izgradnju novih gradskih perivoja. Na koncertu je sudjelovao veliki broj zadarskih glazbenika: članovi Filharmonije, kazališnog orkestra te vojna glazba pukovnije nadvojvode Alberta, a program je trajao čak tri i pol sata. Uprava je imala bliske odnose s kazališnim svijetom tadašnje [Cislajtanije](#) i [Kraljevinom Italijom](#), pratila je specijalizirane časopise za kazališta te pokušavala udovoljiti ukusu većine gledatelja, ali i onih profinjenijeg ukusa.^[3]

deset godina. Osim Zira
d'orchestra, mandolinis
Lombardi.^[5]

Događanja u Te

Među najznačajnijim k
gradskih perivoja. Na k
pukovnije nadvojvode
[Cislajtanije i Kraljevino](#)
onih profinjenijeg ukusa.^[3]

Časopisni izvor

Ražov, Ivica. Dokumenti Novog
kazališta/Teatro Nuovo kao prilog za
istraživanje društvenih promjena i odnosa za
vrijeme austrijske i talijanske uprave u Zadru.
Vjesn. dalm. arh. **2**: 433–462

ca Forini te orkestar kojega čini čak 40 Professori
e. Na drugom plakatu iz 1906. spominje se i harfistica Elena

svibnju 1870. povodom skupljanja prihoda za izgradnju novih
ka: članovi Filharmonije, kazališnog orkestra te vojna glazba
i je imala bliske odnose s kazališnim svijetom tadašnje
kazališta te pokušavala udovoljiti ukusu većine gledatelja, ali i

rukovodstvom [arhitekta Trevisanata](#) već od kraja [1864.](#) izrađivao nacрте za drvorezbarske i druge ukrase te za pozlatu po uzoru na [Teatro Fenice](#) u Veneciji.

Carlo Franco izveo je radove obrade stropa cijelog kazališta i pozornice, izrade arhitrava, pilastra i [friza](#) pozornice, zatim izrade perforiranih željeznih lampiona za svjetiljke, podstavljanje platnom svih 75 loža, ukrašavanje carske lože i ostale pozlatarske radove.

Oslikavanje je povjereno venecijanskim slikarima Antoniju Zuccaru i Carlu Mateshegu. Zuccaro je na stropu kazališta naslikao *Pobjedu civilizacije (Trionfo della Civiltà)*, a Matesheg izradio ornamentne ukrase prema nacrtima arhitekta Trevisananata, oslikao dijelove stropa, vanjske dijelove loža, ogradu međukata i izradio cvjetove prvog reda s plavom i crvenom podlogom.

Za izrade u štukaturi bio je pozvan tršćanski majstor Leone Bottinelli koji je izradio karijatide u koncertnoj dvorani i ukrase u predvorju zgrade.^[2]

Marija Stagličić, autorica brojnih članaka o zadarskoj arhitekturi i urbanistici u 19. st., navodi da su: „za izgradnju i opremu kazališta, birani vrhunski zanatlije i skupocjeni materijali, kako ne bi zaostajalo od drugih kazališta u Carevini. Kazalište je imalo čak tri dvorane predviđene za javna događanja: kazališnu, koncertnu i plesnu, a samo je kazališna mogla primiti oko tisuću petsto gledatelja u sklopu partera, tri reda loža i galerije.“^[1]

Kazalište je svečano otvoreno dana [7. listopada 1865.](#) godine, o čemu svjedoči sačuvan zapis [Giuseppe Sabalicha](#):

"Vanjski ukras je neke vrste renesansnog stila. Na prednjoj strani glavnog ulaznog pročelja, iznad pet glavnih velikih prozora, koji su postavljeni nad arkadama trijema, u pet niša postavljena su poprsja ... Pročelje prema čistini Kaštela sadrži istu arhitekturu; sjeverno i južno pročelje nisu obrađeni.

Nekadašnja lokacija Teatra Verdi u Zadru.

Na mjestu nekadašnjeg Teatro Verdiija, danas stoji Teatro Verdi Boutique Hotel

Datoteka:Teatro Verdi Boutique Hotel.jpg

Datoteka [Razgovor](#) [Čitaj](#) [vidi na projektu](#) [Zajednički poslužitelj](#) [dodaj lokalni opis](#) [dodaj izvor lokalnog](#)

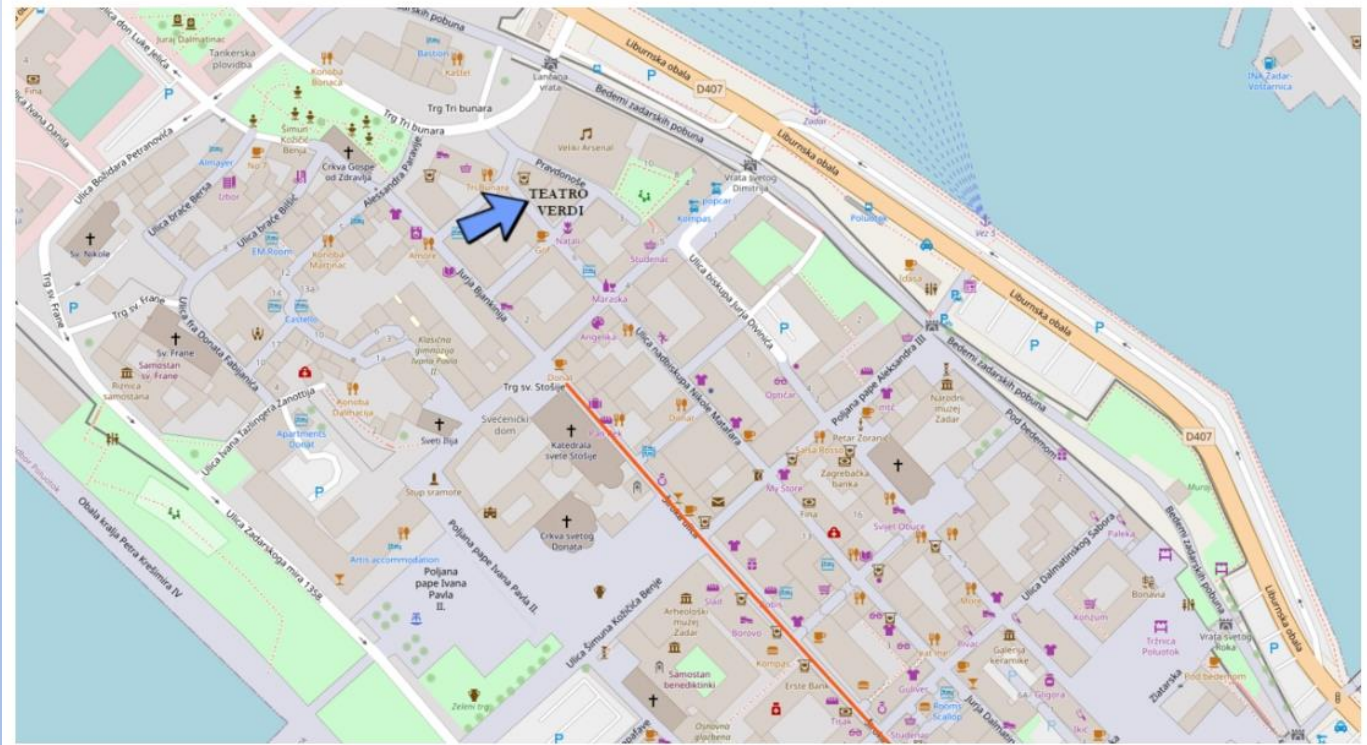
[Slika](#) [Povijest datoteke](#) [Uporaba datoteke](#) [Metapodatci](#)

Datoteka:Teatro Verdi location in Zadar.png

Datoteka [Razgovor](#) [Čitaj](#) [vidi na projektu](#) [Zajednički poslužitelj](#) [dodaj lokalni opis](#) [dodaj izvor lokalnog](#)

[Slika](#) [Povijest datoteke](#) [Uporaba datoteke](#) [Metapodatci](#)

Povezani članci [uredi | uredi kôd]

- [Emanuel Luxardo](#)
- [Gradsko kazalište Marina Držića \(Dubrovnik\)](#)
- [Hrvatsko narodno kazalište u Šibeniku](#)
- [Hrvatsko narodno kazalište u Splitu](#)
- [Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u Rijeci](#)

Literatura [uredi | uredi kôd]

- Stagličić, Marija. 1988. *Graditeljstvo u Zadru 1868. – 1918.*. Zagreb.
- Burić Ćenan, Katica. 2016. *Dokumentalistički pristup i obrada informacija o glazbenom životu grada Zadra od 1860. do Prvoga svjetskog rata.* ↗

Izvori [uredi | uredi kôd]

- Burić Ćenan, Katica. 17. studenoga 2016. *Dokumentalistički pristup i obrada informacija o glazbenom životu grada Zadra od 1860. do Prvoga svjetskog rata* (disertacija)
- Stagličić, Marija. 1988. *Graditeljstvo u Zadru 1868. – 1918*. Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske. Zagreb.
- Ražov, Ivica. Dokumenti Novog kazališta/Teatro Nuovo kao prilog za istraživanje društvenih promjena i odnosa za vrijeme austrijske i talijanske uprave u Zadru. *Vjesn. dalm. arh.* **2**: 433–462
- Ražov, Ivica. 2021. *Dokumenti Novog kazališta / Teatro Nuovo kao prilog za istraživanje društvenih promjena i odnosa za vrijeme austrijske i talijanske uprave u Zadru* . *Vjesnik dalmatinskih arhiva : Izvori i prilozi za povijest Dalmacije*. **2** (1): 433–462. ISSN 2757-0932
- Burić Ćenan, Katica. *Oporni plakati kao izvori za interpretaciju glazbene prošlosti Zadra krajem 19. i početkom 20. stoljeća*
- Burić Ćenan, Katica. 2022. *Zadarski slavuji: braća Antonio i Gaetano Pini-Corsi*. Sveučilište u Zadru. Zadar. str. 43–49

Giuseppe Verdi

WIKIPEDIA

https://hr.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Verdi

Stranica Verdi na Wikipediji,
snimljena na dan 3. svibnja 2024. godine

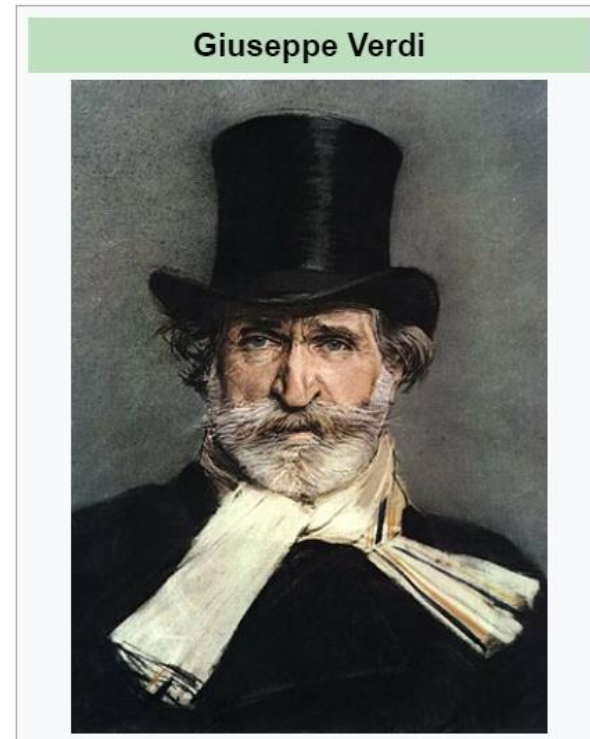
Giuseppe Verdi

🗺️ 143 jezika ▾

Stranica [Razgovor](#)

[Čitaj](#) [Uredi](#) [Uredi kôd](#) [Vidi povijest](#) [Pomagala](#) ▾

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi ([Le Roncole](#) pokraj [Parme](#), 10. listopada 1813. – [Milano](#), 27. siječnja 1901.), talijanski skladatelj. Bio je vodeći talijanski operni autor 19. stoljeća, a svojim se djelima uspješno nadovezao na stvaralaštvo [Rossinija](#), [Donizettija](#) i [Bellinija](#) uz, dakako, jasnu stvaralačku individualnost. Međunarodnu reputaciju stekao je operom *Nabucco* u kojoj patriotske ideje zaodijeva u povijesni sadržaj. Nastojao je uskladiti tradicionalnu talijanski "muzičku operu" s dramskim tekstom te pridaje sve veću važnost literarnoj vrijednosti *libreta*. Vrhunac dostiže operama *Rigoletto*, *Trubadur* i *Travijata*. Za ruskoga cara napisao je operu *Moć sudbine*, a premijeri u [Sankt-Peterburgu](#) 1862. nazočio je i sam car. Utjecaj francuske opere u njegovim se djelima naročito očituje u skladateljskom osmišljavanju masovnih scena. Svoj drugi vrhunac dostigao je 1871. operom *Aida*: ta je opera praižvedena 1871. u [Kairu](#) u povodu otvaranja [Sueskoga kanala](#). U 73. godini života, Verdi je skladao *Otella* (1887.), a *Falstaffa* u osamdesetoj. S Verdijevih dvadeset i osam opera talijanska je romantička opera dosegula vrhunac, a Verdija se i danas smatra jednim od najpopularnijih i najutjecajnijih opernih skladatelja svih vremena. U Zadru je postojalo kazalište koje je nosilo njegovo ime – [Teatro Verdi](#).

Falstaffa u osamdesetoj. S Verdijevih dvadeset i osam opera talijanska je romantička opera dosegla vrhunac, a Verdija se i danas smatra jednim od najpopularnijih i najutjecajnijih opernih skladatelja svih vremena. U Zadru je postojalo kazalište koje je nosilo njegovo ime – [Teatro Verdi](#).

Privatni život [[uredi](#) | [uredi kôd](#)]

Verdi je imao dva sretna braka. Prva njegova supruga, Margherita Barezzi (1814. – 1840.) i njihovo dvoje djece umrli su u razmaku od dvije godine. Iako mu je bilo teško zbog gubitka, nije prestao skladati. Druga supruga bila je operna pjevačica, sopranistica **Giuseppina Strepponi** (1815. – 1897.). Nakon što mu je umrla druga supruga, bio je očajnički usamljen, provodeći većinu vremena u toplicama. Verdi je za života proživio nekoliko moždanih udara, a umro je 1909. godine od velikog moždanog udara u 88. godini.

Verdi nikad nije bio izričit o svojim vjerskim uvjerenjima. U ranim godinama je bio poznat kao protivnik klera,^[3] no ipak je dao sagraditi kapelu u Sant'Agati, ali malo je zabilježeno da je pohađao crkvu. Njegova druga supruga, Giuseppina Strepponi, napisala je 1871. godine: "Neću reći da je [Verdi] ateist, ali nije baš neki vjernik."^[4]

Izjave suvremenika o Verdiju [uredi | uredi kôd]

- Novinar Escudier: *Krivo su mi opisali Verdijevu narav ocrtavajući ga kao čovjeka ledena karaktera, nekomunikativna i stalno udubljena u svoju umjetnost. Verdi me je primio vrlo srdačno, s puno gracioznosti, rekao bih one francuske, i mene i još neke koji su upali za vrijeme našeg razgovora.*^[5]
- Kipar Dupré: *Njegovi neprijatelji govorahu da je kao artist bio vrlo vulgaran i rušitelj talijanskog belkanta, a kao čovjeka nazivali su ga čak medvjedom, punim bahatosti. Dupre kasnije navodi da to nije istina jer je imao priliku osobno upoznati Verdija i postati njegov prijatelj.*^[6]

Giuseppina

Časopisni izvor

Izjave s

Blajić, Petar Zdravko. 15. ožujka 1982.
[Razgovor s Verdijem](#) ↗. *Crkva u svijetu* :
Crkva u svijetu. **17** (1): 93–95. [ISSN 0352-4000](#) ↗

- Novina
nekomu
rekao b

- Kipar D

čovjeka nazivali su ga čak medvjedom, punim bahatosti. Dupre kasnije navodi da to nije istina jer je imao priliku osobno upoznati Verdija i postati njegov prijatelj.^[6]

je [Verdi] ateist, ali nije baš neki vjernik."^[4]

]

vajući ga kao čovjeka ledena karaktera,
di me je primio vrlo srdačno, s puno gracioznosti,
vrijeme našeg razgovora.^[5]

io vrlo vulgaran i rušitelj talijanskog belkanta, a kao
Dupre kasnije navodi da to nije istina jer je imao

Luigia Uttini, prelja. U matičnoj knjizi krštenih Verdi se navodi kao "jučer rođen", ali budući da se često smatralo da dani počinju zalaskom sunca, to je moglo značiti ili 9. ili 10. listopada.^[1] Sam Verdi uvijek je slavio rođendan 9. listopada, slijedeći majčin primjer.^[2]

Školovanje i stvaralaštvo [\[uredi | uredi kôd \]](#)

Verdi je glazbenu naobrazbu započeo u Bussetu, gdje je djelovao kao orguljaš i skladatelj prigodnih skladbi. S 19 godina neuspješno se pokušao upisati na Konzervatorij u [Milanu](#), pa je pohađao privatne sate kompozicije kod Vincenza Lavigne. Neko vrijeme ravnao je glazbenim životom Busseta, no nakon uspješnoga debija u [milanskoj Scali](#) operom *Oberto, grof San Bonifacia* (tal. *Oberto, conte di San Bonifacio*, 1839.) djelovao je uglavnom u Milanu. Operom *Nabucco* (1842.), koja rodoljubne ideje zaodijeva u povijesno ruho, započeo je strelovit proboj na talijanskim [opernim pozornicama](#), koji je kulminirao velikim uspjehom opera *Rigoletto* (1851.), *Trubadur* (tal. *Il trovatore*, 1853.) i *La traviata* (1853.). Međunarodnu slavu učvrstio je inozemnim narudžbama,

Verdi kao dirigent za operu Aida

pravila principi
pojmovi

WIKIPEDIA

WIKIPEDIA

The Free Encyclopedia

Wikipedija: Pet temeljnih stupova

Temeljni principi Wikipedije se mogu sažeti u sljedećih pet temeljnih stupova:

1. Wikipedija je enciklopedija
2. Wikipedija je napisana iz neutralne točke gledišta
3. Wikipedija je slobodan sadržaj koji bilo tko može koristiti, uređivati i dijeliti
4. Urednici Wikipedije trebaju se jedni prema drugima odnositi s poštovanjem
5. Wikipedija nema čvrstih pravila

— Piši članke jasno!

- ❖ Sadržaj članaka na Wikipediji treba biti napisan za najširu moguću publiku, što je više moguće.
- ❖ Kada se dodaje sadržaj i stvara nove članke, važan je enciklopedijski stil s formalnim tonom.
- ❖ Članci Wikipedije trebaju biti napisani jasnim, 'samo-činjenice' stilom.

— Provjerljivost (Verifiability)

- ❖ Provjerljivost znači da ljudi koji koriste ovu enciklopediju mogu provjeriti to da informacije dolaze iz pouzdanih izvora.
- ❖ Ako postoje razilaženja kod pouzdanih izvora, nastoj održati neutralnu poziciju i predstaviti što govore različiti izvori, pružajući svakom pogledu odgovarajuću težinu.

Što se smatra pouzdanim izvorom?

Riječ 'izvor' (source) ima četiri različita značenja:

- Djelo (članak, knjiga).
- Autor djela (pisac, novinar i drugi autori).
- Vrsta publikacije (novina, časopis, magazin).
- Nakladnik djela.

Sva četiri izvora mogu utjecati na pouzdanost.

Pouzdana izvori

Primarni izvori?

- ❖ Ako su dostupne, akademske znanstvene i stručne recenzirane publikacije su obično najpouzdaniji izvori za teme kao što su povijest i medicina.
- ❖ Urednici Wikipedije također mogu koristiti sadržaje iz neakademske izvora, posebno ako su iz uglednih srednjostrujaških publikacija.
- ❖ Drugi pouzdani izvori uključuju:
  - Sveučilišne udžbenike
  - Knjige koje su objavili ugledni nakladnici
  - Srednjostrujaški magazine, uključujući one specijalizirane
  - Ugledne dnevne novine

10 jednostavnih pravila za uređivanje Wikipedije

- ❖ Postoji sve veća potreba da se znanstvena zajednica uključi u razvoj Wikipedije kako bi se osigurala točnost i recentnost informacija koje sadrži.
- ❖ Znanstvenicima doprinos Wikipediji predstavlja izvrstan način da ispune svoju odgovornost javnog angažmana i dijeljenja ekspertnih znanja.

10 jednostavnih pravila za uređivanje Wikipedije

Pravilo 4. Upoznaj svoju publiku

- ❖ Wikipedija nije primarno usmjerena na eksperte.
- ❖ Kada dodaješ znanstveni sadržaj, zamisli da imaš zadatak napisati sveobuhvatni znanstveni pregledni rad za srednjoškolsku publiku. Može biti iznenađujuće izazovno objasniti složene ideje na pristupačan način bez korištenja specijalizirane terminologije. No vrijedi truda...

10 jednostavnih pravila za uređivanje Wikipedije

Pravilo 6. Citiraj, citiraj, citiraj

- ❖ S obzirom na to da se necitirani, neprovjerljivi sadržaj može izbrisati s Wikipedije u bilo kojem trenutku, pruži podržavajuće citate za svaku izjavu koju u budućnosti može osporiti drugi urednik Wikipedije.
- ❖ Pristupačnost Wikipedije čini svaki od njezinih znanstvenih članaka izvrsnom ulaznom točkom za obične ljude koji traže specijalizirane informacije.
- ❖ Time što putem citata koje dodaješ, pružaš direktne web linkove do pouzdanih, slobodno dostupnih web resursa, drugi urednici mogu brzo provjeriti sadržaj koji si dodao, a čitatelji imaju neposredan pristup do pouzdanih izvora gdje se o temi piše puno detaljnije.

— Autorska prava i plagijarizam

- ❖ Nemoj raditi plagijate ili kršiti autorska prava kada koristiš izvore.
- ❖ Sažmi izvorne sadržaje vlastitim riječima što je više moguće.

— Opiši promjene koje radiš u članku (Edit summaries)

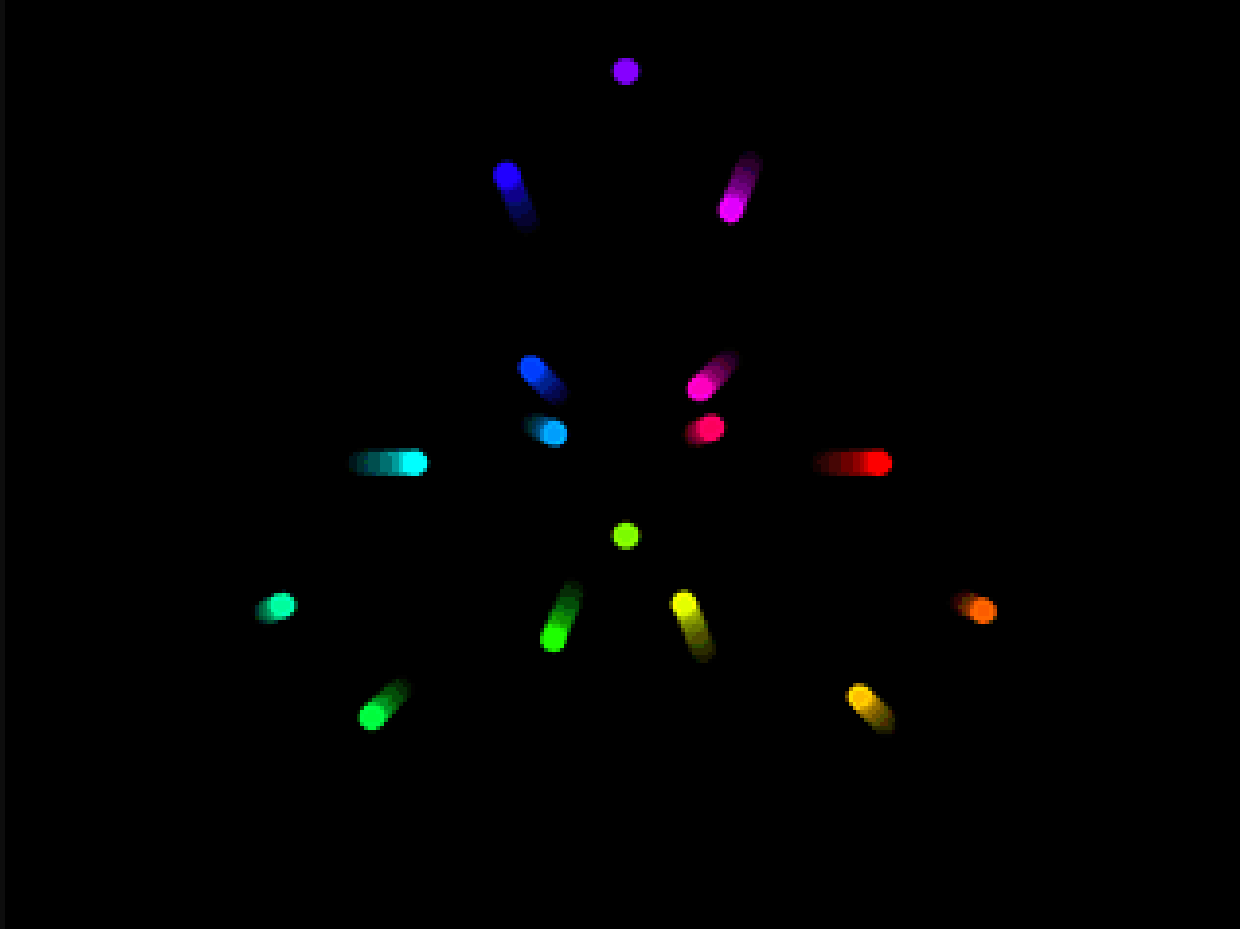
- ❖ Na jasan način opiši promjene koje radiš u članku kako bi drugi razumjeli kako misliš. I tebi će dobro doći podsjetnik kada prođe nekoliko mjeseci. Napiši što si mijenjao i zašto.
- ❖ Koristeći dugme za pretpregled članka, pregledaj promjene koje planiraš napraviti prije snimanja promjena.

Registriraj korisnički račun

- ❖ Iako svaki posjetitelj može uređivati Wikipediju, stvaranje korisničkog računa omogućuje niz prednosti. Prije svega, osigurava privatnost i sigurnost.
- ❖ U slučaju da odlučiš ne koristiti pseudonime na Wikipediji, cijela tvoja povijest uređivanja će biti otvorena za neograničeno pretraživanje od strane radoznalih pretraživača weba.
- ❖ Kao u akademskim krugovima, dobra reputacija pomaže tvojoj wiki karijeri. Prijavljujući se u sustav možeš izgraditi arhivu dobrih uređivačkih zahvata. Također, kad imaš fiksni, ugledan identitet, jednostavnije je komunicirati i surađivati s drugima.

Wikipedijine politike i smjernice

- ❖ [Wikipedia: Policies and guidelines](#)
- ❖ [Wikipedia: Five pillars](#)
- ❖ [Wikipedia: Neutral point of view](#)
- ❖ [Wikipedia: Make technical articles understandable](#)
- ❖ [Wikipedia: Eight simple rules for editing our encyclopedia](#)
- ❖ [Wikipedia: Ten simple rules for editing Wikipedia](#)
- ❖ [Wikipedia: Simplified ruleset](#)
- ❖ [What Wikipedia is not](#)
- ❖ [Wikipedia: Verifiability](#)

KRAJ

